

“L’ètica **capitalista** no té res a veure amb les ciutats **xineses**”

No es considera sinòleg però sí un enamorat de la Xina. Anthony C. Coombes (Sidney, Austràlia, 1937) està desenvolupant el pla estratègic urbà de la zona de creixement econòmic TEDA de Tianjin, al nord de la Xina. Arquitecte i urbanista, Coombes creu que la urbanització xinesa ha de fer-se de manera compacta, en sòls que no siguin ni agrícoles ni forestals.

La Xina està en el procés d'urbanització més gran de la història, i el seu èxit o fracàs tindrà conseqüències mundials. Aquesta revolució urbana s'està produint en els terrenys agrícoles d'un país que té gairebé una cinquena part de la població mundial però del qual menys de la desena part del terreny és cultivable. Així que Anthony C. Coombes advoca per potenciar-hi la renovació urbana i la conservació del sòl. Fer ciutats més denses. És el cas de TEDA (Tianjin Economic Technological Development Area) on, a escala regional, s'ha impulsat un límit entre el sòl urbà i l'agrícola i, a nivell de ciutat, s'ha renovat l'arquitectura de “con-

cessió” europea. També s'ha emprat una vasta reconstrucció d'àrees d'habitatges humils cap a estàndards avançats. Perquè una altra cosa té clara, Coombes: que cal que la gent reconegui el lloc on viu. Format com a arquitecte a la Universitat de Sidney (Austràlia), i en disseny urbà a la Universitat de Columbia (Estats Units), Coombes també ha dirigit la planificació de projectes en districtes de Beirut, Sidney i Toronto.

—Quina és la responsabilitat d'Occident en la urbanització de la Xina?

—El món té dos tipus de referències, a l'hora de fer un edifici. La que afecta els negocis i les grans companyies

SEBASTIÀ BRIET

“El sector públic xinès ha d'anar metre per metre, estudiar el sòl com si fos un trencaclosques. Barcelona és una enorme lliçó per a la Xina.”

“El problema és que les noves ciutats s'estan construint sobre sòl agrícola i la Xina només té el 7% de la terra agrícola mundial”

i prové de la tradició occidental, que consisteix a crear objectes de disseny i enormes edificis macos, tal i com acostumen a fer els arquitectes nord-americans. A la banda xinesa, hi ha la intenció d'atrapar aquesta tendència portada per Occident. Normalment, això vol dir negar el que significa ser xinès. Així que [a la Xina] hi ha estratègies econòmiques molt efectives a l'hora de construir i reconstruir un edifici però no hi ha cap manera de veure un edifici xinès. En la tradició de la Xina els llocs públics eren molt importants, però ara no hi ha forma de dir que són xinesos. L'experiència de Barcelona és molt interessant. Josep Acebillo [arquitecte en cap de l'Ajuntament de Barcelona, que aquest setembre va participar amb Coombes en el congrés “Renovació Urbana. Reciclatge *versus* consum de sòl”] diu que a Barcelona cal fer les coses metre per metre. Hi estic d'acord. A la Xina és tot el contrari. En aquest moment de la història estan fent les coses a l'engròs. El sector públic xinès també ha d'anar metre per metre, ha d'anàlitzar la terra com si estudiés les peces d'un trencaclosques. Barcelona és una enorme lliçó per la Xina.

—Les ciutats xineses actuals es concilien prou bé amb la tradició?

—La majoria de ciutats xineses compten amb programes molt desenvolupats, en els quals es preveu substituir les zones degradades per noves àrees residencials, i trobo que això està molt bé. Però aquests nous cen-

tres urbans no tenen relació amb els nuclis rurals ni encaixen amb les ciutats tradicionals xineses, de creixement centripet. Crec que caldria no expandir més, sinó reurbanitzar entre parcel·les i fer que la gent pugui identificar-se amb el lloc on viu.

—Quines forces impulsen el procés transformador de la ciutat xinesa?

—La transició parcial però molt sobtada cap a una ètica capitalista, combinada amb el voler ser internacional i superar les economies avançades. Això és una expressió que s'escolta constantment i és sorprenent, perquè l'ètica capitalista no té res a veure amb el caràcter de les ciutats xineses. De totes maneres, sospito que hi haurà un retorn a la tradició de la ciutat xinesa; la tradició de Confuci, que a la pràctica era una tradició secular i diu que cal considerar el pes de la terra.

—El desenvolupament de les ciutats de la Xina és paral·lel al de les d'Occident?

—Les ciutats de l'oest, i estic parlant bàsicament del creixement urbanístic nord-americà, s'expandeixen des del centre cap a fora. A la Xina, agafen una àrea que estigui situada en un territori entremig de dues ciutats i l'intensifiquen. En un futur, aquests punts es desenvoluparan com a noves ciutats. És un bon model de creixement, si està ben connectat pel transport públic. Però de moment en el país n'hi ha molt pocs, de cotxes.

—El creixement va ràpid?

—Va molt de pressa.

—Massa de pressa?

—No n'estic segur. La Xina és capaç de sostenir la seva agricultura perquè la seva producció agrícola va augmentant. El problema més gran és que les noves ciutats s'estan construint sobre sòl agrícola. La Xina té una cinquena part de tota la gent que viu al món però només posseeix el 7% de la terra agrícola mundial.

—Qui són els actors d'aquest creixement urbanístic?

—Els grans actors són locals. Les decisions econòmiques de desenvolupament han estat descentralitzades i delegades en els diferents governs locals, com districtes, municipalitats i col·lectivitats. Així que les autoritats

compeixen per la inversió. Fins i tot els mateixos grangers controlen l'ús del sòl, perquè ells són els que l'ocupen. En general, tothom que està implicat en la terra hi especula. No cal ser un peix gros. Però, de totes maneres, el problema no és que s'hagi especulat amb molta terra, sinó l'ús que es fa amb tota aquesta terra.

—L'especulació amb el sòl ha arribat a les ciutats xineses?

—El problema a la Xina és que ningú no sap qui té la propietat de la terra. Tot el sòl es va nacionalitzar durant la revolució i, en general, està devaluat, excepte als centres urbans, on existeix un mercat de sòls competitiu i és utilitzat pels governs locals com a incentiu per atreure inversions. Així que la propietat de la terra és de qui l'ocupa i qui la controla.

—L'administració xinesa podrà no limitar-se a anar donant solars sense més?

—Al TEDA (Tianjin Economic Technological Development Area) sembla que sí. La renovació ha d'estar en el centre d'atenció, que es reutilitzin els solars ja utilitzats. Al TEDA es concedeix molta importància a edificis adaptables de cinc a vuit pisos que, en configuracions denses en relació a les vies públiques, encabiran una àmplia gamma d'usos de forma econòmica i eficaç.

—Quina és la importància de TEDA, al costat de projectes de l'envergadura de la zona del Riu de les Perles [l'àrea de Hong Kong]?

—TEDA, des de la seva creació el 1986, contribueix en un terç a l'economia de Tianjin. La zona abasta 33 quilòmetres quadrats, té una bona connexió per via fèrria i autopistes finançades pel Banc Mundial. Quan vam arribar allà, pensàvem que hi hauria infraestructures a dojo, però el que es vol fer és una ciutat compacta, desenvolupada per etapes. Hi ha edificis de mitja dotzena de plantes i més alts en segon lloc i molta atenció al sistema de parcs. I no és car, perquè està subvencionat pel TEDA —que aporta solars gratuïts— i el promotor té un marge de beneficis fix.

Jordi Marlet